

ERFSCHULD

Ander werk van Arnaldur Indriðason

Maandagskinderen

Grafteken

Noorderveen

Moordkuil

Engelenstem

Koudegolf

Winternacht

Onderkoeld

Onderstroom

Doodskap

Verdwijnpunt

Schemerspel

Nachtstad

ARNALDUR INDRIDASON

Erfschuld

Vertaald door Adriaan Faber

AMSTERDAM · ANTWERPEN

Eerste druk, 2015; tweede druk (e-book), 2015; derde en vierde druk, 2015

Oorspronkelijke titel *Skuggasund*

Published by agreement with Forlagið, www.forlagid.is

Copyright © 2013 Arnaldur Indriðason

Copyright vertaling © 2015 Adriaan Faber /

Uitgeverij Q, Spui 10, 1012 WZ Amsterdam

Omslag Wil Immink Design

Foto auteur Ralf Baumgarten

ISBN 978 90 214 5760 4 / NUR 305

www.uitgeverijQ.nl

Dit verhaal is verzonnen. Namen, personen en gebeurtenissen zijn volledig aan de fantasie van de schrijver ontsproten en elke overeenstemming met de werkelijkheid berust op louter toeval.

Aanspreekvormen

Hoewel het IJslands de beleefdheidsvorm ‘u’ wel kent, wordt deze zelden gebruikt. Iedereen, met uitzondering van de president en enkele hoge functionarissen, wordt met de voornaam of ‘je’ aangesproken. Daarom is in dit boek gekozen voor de laatste aanspreekvorm.

Uitspraak van þ, ð en æ

De IJslandse þ wordt ongeveer uitgesproken als de Engelse stemloze th (bijvoorbeeld in *think*).

De IJslandse ð, die nooit aan het begin van een woord voorkomt, is de stemhebbende variant: als in het Engelse *that*.

De IJslandse æ wordt uitgesproken als *ai*.

De agenten besloten het appartement binnen te gaan. Ze braken de deur echter niet open, maar lieten een slotenmaker komen. Op een paar minuten meer of minder kwam het niet aan, vonden ze.

Er was een melding binnengekomen van een buurvrouw. Ze had niet het alarmnummer, maar het hoofdbureau van politie gebeld en gevraagd of ze een agent kon spreken. Ze werd doorverbonden en vertelde de wachtcommandant dat ze haar buurman al ettelijke dagen niet had gezien.

‘Hij komt soms even bij me langs als hij boodschappen gaat doen,’ zei ze. ‘Als hij op stap gaat hoor ik het ook, en als hij naar de winkel loopt kan ik hem door het raam volgen. Maar de laatste dagen is dat niet meer gebeurd.’

‘Kan hij niet even de stad uit zijn?’

‘De stad uit? Dat doet hij nooit.’

‘Ook niet naar vrienden of familie?’

‘Veel vrienden heeft hij volgens mij niet, en over familie heb ik hem nog nooit horen praten.’

‘Hoe oud is hij?’

‘Rond de negentig. Maar hij is heel kras. Kan alles nog zonder hulp af, en goed ook.’

‘Ligt hij niet in het ziekenhuis?’

‘Nee, dan zou ik het echt wel geweten hebben. Ik woon pal tegenover hem.’

‘Bedankt voor het bellen, mevrouw. Ik stuur wel een paar mensen langs.’

En nu stonden er twee agenten voor de deur van de oude man op de slotenmaker te wachten. De buurvrouw – ze heette Birgitta – was er ook bij. De ene agent was een dikzak met een fenomenale hangbuik. De andere was een stuk jonger en zo dun dat hij nauwelijks een uniform kon dragen. Zoals ze daar op het trapportaal stonden te leuteren leken ze wel een komisch duo. De dikke was het meest ervaren; hij was al vaker met assistentie van een slotenmaker het

huis van een alleenstaande binnengegaan. Elk jaar kwam het wel een paar keer voor dat de politie gevraagd werd naar iemand te gaan kijken die niet op hulp van anderen kon terugvallen. De slotenmaker, die Ómar heette, was een neef van de oudste agent. Een huis binnenkomen was voor hem kinderspel.

Ómar verscheen op het trapportaal en de neven begroetten elkaar hartelijk. De slotenmaker peuterde even aan het slot en de deur ging moeiteloos open.

‘Hallo!’ riep de dikke agent.

Er kwam geen antwoord. Hij zei tegen zijn neef en de buurvrouw dat ze op de gang moesten blijven en wenkte zijn collega hem te volgen.

‘Hallo!’ riep hij weer, maar niemand gaf antwoord.

De agenten gingen voetje voor voetje het appartement in. De dikke snoof. Er kwam hun een bedorven lucht tegemoet, sterk genoeg om hen op de keel te slaan. Voor alle ramen waren de gordijnen dichtgetrokken, maar in de hal brandde licht, en ook in de keuken en de kamer.

‘Hallo!’ riep de dunne agent; hij had een nogal schelle stem. ‘Is hier iemand?’

Ze kregen geen antwoord. Birgitta en de slotenmaker wachtten voor de deur op de dingen die komen zouden.

De kleine keuken zag er onberispelijk uit. Bij de tafel stonden twee stoelen; op het aanrecht stond een koffiezetapparaat met een halfvolle kan. Het apparaat was uitgeschakeld. In de gootsteen lagen borden en twee kopjes. Achter in de keuken stonden een kleine koelkast en een oud elektrisch fornuis met drie kookplaten. In de woonkamer zagen ze een bank met bijbehorende stoelen, een huiskamertafel en een schrijfbureau. Het stond voor een raam dat uitzag op het zuiden. Aan de muur een aantal planken met boeken. Siervoorwerpen waren er niet veel. De kamer zag er net als de keuken keurig uit.

Met uitzondering van het toilet en de keuken lag overal in het appartement vaste vloerbedekking. Op de voornaamste looproutes was die duidelijk versleten: van de kamer naar de keuken, van het toilet naar de kamer, van de slaapkamer naar de keuken en de kamer. Op één plek was de stof helemaal kaal, zodat je de witte draden zag die het weefsel bij elkaar hielden. De agenten deden de slaapka-

merdeur open en daar, in een eenpersoonsbed, lag een man op zijn rug. Zijn ogen waren halfopen; zijn armen lagen gestrekt naast zijn lichaam. Hij droeg een shirt, een broek en sokken; het was alsof hij tijdens zijn dagelijkse bezigheden had besloten even te gaan liggen en nog niet was opgestaan. Zo, languit liggend, zag hij er niet uit als iemand van rond de negentig. De oudste agent liep naar het bed en voelde aan zijn hals en pols of er nog een hartslag was. Je kunt je nauwelijks een mooiere dood voorstellen, was de eerste gedachte die bij hem opkwam.

‘Is hij overleden?’ vroeg de dunne agent.

‘Daar lijkt het wel op,’ zei zijn collega.

Birgitta kon niet langer wachten. Ze sloop naar binnen en gluurde de slaapkamer in, waar haar buurman lag, eenzaam maar vredig.

‘Is hij... gestorven?’

‘Ik geloof dat we dat wel kunnen vaststellen,’ zei de oudste agent.

‘Die beste kerel,’ zei ze zacht. ‘Gelukkig heeft hij nu rust.’

Later op de dag werd het lichaam overgebracht naar het mortuarium van het Rijksziekenhuis, waar een patholoog-anatoom het in ontvangst nam en registreerde. Zoals de regels het voorschreven was er vooraf een districtarts naar het appartement gegaan; hij had vastgesteld dat de man overleden was. Men zag nog geen reden het sterfgeval door de politie te laten onderzoeken. Dat zou alleen gebeuren als er bij de sectie iets ongewoons aan het licht kwam. Het appartement werd afgesloten en de deur verzegeld totdat de conclusies van de patholoog-anatoom bekend zouden zijn.

De arts heette Svanhildur; ze besloot het onderzoek van het lichaam uit te stellen tot later in de week. Het was geen urgent geval en ze had genoeg andere dingen te doen: ze wilde nog een aantal opdrachten afwerken voor ze met vakantie ging – drie weken naar een mooi golfresort in Florida.

Twee dagen later haalde ze het lijk uit de koelruimte en bracht het naar de snijtafel. Een groepje medisch studenten was bij de sectie aanwezig en ze liep de hele procedure punt voor punt met hen door. Het lukte haar de interesse van de studenten te wekken. Een van hen trok zelfs midden in haar betoog het oortje van zijn iPod uit zijn oor.

De meest logische aanname was dat de man was overleden aan een hartstilstand. Wat later bleek dat ze het bij het rechte eind had. Maar wat die hartaanval veroorzaakt had kon ze niet zien.

Ze keek in de ogen van de dode.

Ze keek diep in zijn keel.

'Nee hè,' fluisterde ze. De studenten bogen zich over de snijtafel.

Ze liepen haastig langs de borstwering van zandzakken voor het Nationaal Theater. Het meisje probeerde niet al te duidelijk te laten merken dat ze samen waren, in ieder geval niet zolang ze door de hoofdstraten van de stad liepen. Haar ouders waren furieus geweest toen ze van hun relatie hoorden en hadden geëist dat ze die direct zou beëindigen. Zo niet, dan zou hij haar het huis uit schoppen, had haar vader gezegd, en ze wist dat hij het zou doen ook. Ze had nooit verwacht dat ze zo heftig, zo vervuld van haat zouden kunnen reageren. Maar hoewel het niet in haar aard lag zich tegen haar ouders wil te verzetten, vertikte ze het om de band met haar vriend te verbreken. Ze praatte helemaal niet meer over hem, deed of het allemaal achter de rug was en sprak ondertussen in het geheim met hem af. Zoals nu.

Veel mogelijkheden hadden ze niet als ze wilden vrijen. Toen ze elkaar laat in de herfst hadden leren kennen, gingen ze soms bij goed weer naar de Öskjuhlíð, maar nu vroom het streng en moest je er niet aan denken het daar op die heuvel met elkaar te doen. Een hotel boeken was uitgesloten en een legerbarak had je nooit voor jezelf. Nu waren ze in de schemering naar de achterkant van het Nationaal Theater geslopen. Dat rees als een rotsformatie uit de Hverfisgata omhoog – de IJslandse toneelkunst, gevat in een lijst van basaltzuilen. Het gebouw was zeer ambitieus opgezet, maar nog steeds niet meer dan winddicht, want de aannemers hadden de bouw tijdens de crisis van de afgelopen jaren stilgelegd. Bij het begin van de oorlog had het Engelse bezettingsleger het gevorderd en als magazijn in gebruik genomen. In die functie kwam geen verandering toen het Amerikaanse leger het Britse kwam vervangen. En nu was het de geheime plek waar stelletjes hun verboden liefde bedreven.

‘Waag het niet die knul nog één keer op te zoeken!’ had haar vader geschreeuwd. Hij was buiten zichzelf van woede en het was voor zover ze zich kon herinneren de eerste keer geweest dat hij haar te lijf

had willen gaan. Haar moeder had het verhinderd.

Ze had het allemaal braaf beloofd – om ogenblikkelijk haar belofte te schenden. Hij heette Frank en kwam uit Illinois. Hij zag er altijd goed verzorgd en elegant uit, hij rook lekker en had mooie witte tanden. In hun relatie toonde hij zich dominant, maar ook heel hoffelijk. Ze hadden gesproken over de mogelijkheid om wanneer de oorlog voorbij was in de Verenigde Staten te gaan wonen. Ze wist zeker dat haar vader de Amerikaan direct zou mogen. Kon hij er nou maar één keer toe komen haar vriend te ontmoeten. Hij zou direct op hem gesteld zijn, daar was ze van overtuigd.

Ze was zeker niet de enige die in dit schuitje zat; een relatie als die van hen was beslist geen zeldzaamheid. Reykjavík was aan het begin van de oorlog een stad van veertigduizend inwoners en in de eerste oorlogsjaren kwamen er met de bezettingstroepen tienduizenden militairen binnenstromen. Dat moest onvermijdelijk leiden tot amoureuze contacten tussen hen en de IJslandse meisjes. Het begon al direct toen de tommy's kwamen, en later, toen de yanks het overnamen, werd het bepaald niet minder. De Amerikanen zagen er verzorgder uit, hadden meer geld en waren ook niet zo bot – het leken wel filmsterren. De taal was geen enkel beletsel: als je samen in bed lag spraken de dingen voor zichzelf. Maar een bezorgde overheid riep een commissie in het leven. En men had maar één woord nodig om de hele chaotische toestand samen te vatten: de Situatie.

Zelf maakte ze zich niet druk over commissies of over de Situatie toen ze met Frank uit Illinois over de Hverfisgata liep. Het was koud, het was midden februari. De wind hilde rond die door mensen geschapen rotsformatie die de wereld van de oude IJslandse verhalen moest oproepen, de wereld van de elfen en het verborgen volk*. Bij het binnengaan van dat grote theater moesten de bezoekers het gevoel krijgen dat de rotsen zich voor hen openden en ze in de flonkerende pracht van de sprookjeswereld werden opgenomen. De militairen die de kou trotseerden achter de muurtjes van zandzakken besteedden weinig aandacht aan het stel toen dat bij het Nati-

---

* In het IJslandse volksgeloof zijn dit elfachtige wezens die zich naar believen zichtbaar of onzichtbaar kunnen maken en leven in grote stenen, rotsen of holen (noot van de vertaler).

onaal Theater haastig de hoek om sloeg tot het buiten het schijnsel van de straatverlichting was. Zij droeg een dikke mantel, een kerstcadeau; hij had zijn legerjas aan en daaronder het uniform waar ze zo weg van was. Hij was groepsinstructeur en had de leiding over een aantal manschappen, al wist ze niet wat die leiding precies inhield of wat een groepsinstructeur deed. Haar kennis van het Engels ging niet veel verder dan *yes* en *no* en *darling*; hij kende wat IJslandse woordjes. Toch hadden ze elkaar prima leren begrijpen en nu wilde ze met hem praten over iets waar ze zich grote zorgen over maakte.

Toen ze een plek hadden gevonden die beschutting bood tegen de wind, begon Frank haar gretig te kussen. Ze voelde hoe zijn handen onder haar mantel tastten en dacht aan haar vader. Als die haar nu eens kon zien! Ze hoorde Franks gefluisterde liefdeswoordjes in haar oor. *'Oh, darling.'* Ze voelde zijn koude handen op de bloes die ze voor de jaarwisseling bij Jacobsen had gekocht. Die handen streelden haar borsten door de bloes heen, maakten de knoopjes los, kwamen op haar blote huid. Ze was niet zo ervaren in het liefdespel en gaf zich niet volkomen. Ze vond het lekker met hem te kussen; dan voelde ze een warme tinteling door haar hele lichaam naar beneden trekken. Maar nu was het koud en ze voelde zich niet prettig: het leek wel of haar woedende vader naast haar stond. En wat ze Frank moest vertellen maakte haar er niet rustiger op.

'Frank, ik moet je wat zeggen...'

'My darling.'

Hij was zo gretig dat hij zijn evenwicht verloor, ergens op trapte en bijna kwam te vallen. Hij greep haar vast en wilde doorgaan met zijn liefkozingen, maar ze vroeg hem op te houden. Ze stonden in een hoekje bij een deur en er lag iets – zonet was ze er zelf ook over gestruikeld. Het waren de restanten van een grote kartonnen doos, zag ze. Zou wel uit dat legerdepot afkomstig zijn. Toen ze naar het hoekje waren geslopen had ze de doos niet opgemerkt, maar nu zag ze dat er twee blote benen onderuit staken.

'Jesus!' verzuchtte Frank.

'Wat is dat?' zei zij. 'Wie is dat daar?'

Ze staarden naar de benen: lage schoenen met veters, sokken die net tot aan de enkels kwamen, een blauwige huid erboven. Verder

was er niets te zien. Frank aarzelde even, maar boog zich toen naar beneden en greep de doos vast.

‘Wat doe je?’ fluisterde ze.

Hij trok de doos uit de hoek weg en nu werd er een meisje zichtbaar, nauwelijks ouder dan twintig. Ze lag met haar zij tegen de muur van de schouwburg. Ze zagen allebei direct dat ze niet meer leefde.

‘O god,’ steunde ze en ze pakte Frank vast. Die hield zijn ogen strak op het lichaam gericht.

‘*What the hell?*’ hoorde ze hem fluisteren terwijl hij bij het meisje neerknielde. Hij greep haar pols, maar voelde geen hartslag. Hij legde zijn vingers in haar hals, maar wist al dat het tevergeefs zou zijn. Er ging een rilling door de Amerikaanse soldaat heen. Hij had nog niet aan oorlogshandelingen deelgenomen en was er niet aan gewend lijken te zien. Wel wist hij meteen dat ze dit meisje geen hulp meer konden bieden. Gehaast keek hij om zich heen of hij nog kon ontdekken hoe ze aan haar eind was gekomen. Er was niets te zien.

‘Wat moeten we doen?’

Frank kwam overeind en sloeg de armen om zijn IJslandse geliefde. Hij was op haar gesteld. Wel begreep hij heel goed waarom ze hem nooit bij haar thuis had uitgenodigd om hem aan haar familie voor te stellen. Militairen waren niet overal welkom.

‘*Let’s get the hell out of here,*’ zei hij en hij keek om zich heen of er niemand in de buurt was.

‘Moeten we de politie er niet bij halen?’ vroeg ze. ‘*Get police?*’

‘*No police. No. Let’s go. Go!*’

‘*Yes, police,*’ zei ze. Ze stribbelde tegen, maar erg zeker voelde ze zich niet.

Hij greep haar hand en ze stapten haastig de Lindargata op, in de richting van Arnarhóll. Hij liep sneller dan zij en sleepte haar bijna achter zich aan. Het trok de aandacht van een oudere vrouw, die op de Lindargata liep en langs het Nationaal Theater naar de Hverfisgata wilde. Ze zagen haar niet, maar de voorbijgangster had hen uit een donkere hoek bij de schouwburg tevoorschijn zien komen. Zulke kinderen – dat is toch niet normaal meer, dacht ze. Maar dit meisje kende ze, daar was ze zeker van, ze had haar vroeger in de klas gehad. Ach ach, dat kind... ook al in de Situatie.

De vrouw liep langs de schouwburg en keek naar de hoek waar het stel vandaan was gekomen. Ze zag de rommel uit het magazijn op de grond. Ze bleef staan, ontdekte de blote benen. Ze liep de hoek in en zag het lijk van het meisje, dat iemand kennelijk had willen verbergen onder de resten van de kartonnen doos en andere troep uit het magazijn. Al direct merkte ze op hoe dunnetjes het meisje was gekleed voor de tijd van het jaar. Een jurkje van niks, dat was haar enige kledingstuk.

De wind hilde langs de muren.

Het was een knap meisje, zelfs in haar dood. Haar gebroken ogen starden omhoog naar het sombere gebouw, alsof ze de geheimzinnige rotsen zag, gevormd uit de muren van het Nationaal Theater.

Marta zat in een Thais restaurant en begon het warm te krijgen, het zweet liep in straaltjes langs haar wangen. Ze had een varkensvleesgerecht besteld, nummer zeven, het beste van de kaart, naar beweerd werd. Konráð had een hapje mogen proberen, maar hij proefde niets. Zijn hele mondholte en zijn lippen stonden in brand door de onverdraaglijk hete chilipeper. Hij voelde zich als een vis op het droge en had snel een glas water met citroensap naar binnen geklokt. Zelf had hij een kuikengerecht besteld waarvoor je niet zo'n fijnproever hoefde te zijn. Het was nog tamelijk goed ook.

Het restaurant stond op een industrieterrein aan de buitenkant van Reykjavík. Erg appetijtelijk zag het er niet uit, de voorgevel leek meer op die van een garagebedrijf dan van een eethuis. Juist in zulke gelegenheden ging Marta graag eten. Ze waren niet duur, er was nauwelijks bediening, maar het eten was goed en je liep niet het gevaar dat er grote aantallen snobs op af zouden komen.

Ze had Konráð vanuit het politiebureau gebeld en gevraagd of hij ervoor voelde met haar naar dat restaurant te gaan. Konráð had toegehaakt. Hij had al een tijdje niets van Marta gehoord en nu hij met pensioen was had hij toch niet veel beters te doen. Ondanks het forse leeftijdsverschil hadden ze bij de recherche altijd prettig samengewerkt, maar nadat Konráð was gestopt werd het contact tussen hen zeldzamer en nam het een ander karakter aan. Nu er een eind was gekomen aan hun samenwerking, was er ook in hun ontmoetingen iets veranderd. Het leek alsof ze niet langer bij dezelfde club hoorden – Konráð die eruit gestapt was, Marta die nog steeds tot over haar oren in het politiewerk zat en het drukker had dan ooit.

‘Nogal gekruid, is het niet?’ vroeg Konráð. Zijn blik volgde een straaltje zweet dat langs Marta's kaken naar beneden liep.

‘Vind ik niet. Het is lekker, hoor, maar ik heb wel pittiger gegeten.’

‘Vast wel,’ zei Konráð. Hij staaarde haar niet langer aan.

Marta was soms een gemakkelijk doelwit. Ze kon nooit zomaar iets toegeven; erkennen dat ze het bij het verkeerde eind had was het laatste wat ze zou doen. En ze wist altijd alles beter dan anderen.

‘Hoe gaat het met je?’ vroeg ze.

‘Redelijk,’ zei Konráð. ‘En met jou?’

‘We leven nog.’

Marta hield op met eten en veegde het zweet van haar gezicht. Ze had een volslank figuur, dikke vingers, een stevige onderkin en zware oogleden, die de neiging hadden voor haar pupillen te zakken, vooral als ze stevig getafeld had. Haar kapsel zat meestal slordig; ze droeg wijde jasjes en broeken en vond het overbodig zich erg op te tutten – ze zou niet weten voor wie ze dat moest doen. Geheel in overeenstemming met de voorliefde van politiemensen voor flauwe grapjes werd ze steevast Mooie Marta genoemd. Een tijdlang had ze een relatie gehad met een vrouw van de Westmaneilanden, maar die had haar verlaten en was teruggegaan naar haar vroegere woonplaats. Sindsdien was ze single.

‘Heb je nog van Svanhildur gehoord?’ Met een tandenstoker begon ze haar gebit te bewerken, een hebbelijkheid die Konráð op de zenuwen werkte, vooral wanneer ze daarna snuivend de lucht tussen haar tanden door zoog.

‘Nee,’ zei Konráð. De laatste tijd had hij geen contact gehad met de patholoog-anatoom in het Rijksziekenhuis, een goede vriendin van hem.

‘Ze had het met ons over een man die ze dood in zijn huis hebben gevonden. Een oude man, die helemaal op zichzelf leefde. We dachten dat hij in zijn slaap was overleden. Ene Stefán Þórðarson. Je hebt er misschien wel van gehoord.’

Konráð knikte. Hij herinnerde zich vaag de krantenberichten van een paar dagen tevoren.

‘Wat was er met hem?’ vroeg hij.

‘Houdt Svanhildur je dan niet op de hoogte als er iets spannends gebeurt?’

‘Hoe kom je daar nou bij?’

‘Ze heeft iets interessants ontdekt. De dokter die we erbij gehaald hadden, had het helemaal over het hoofd gezien.’

‘Ja, ze is echt goed,’ zei Konráð.

‘Ze denkt dat iemand die Stefán gesmoord heeft. Met een kussen waarschijnlijk.’

‘O ja?’ zei Konráð. ‘Maar waarom in vredesnaam? Een stokoude man?’

‘Tja, waarom is hij vermoord? Of waarom denkt Svanhildur dat dat gebeurd is?’ zei Marta.

Ze keek naar Konráð terwijl ze haar tanden bewerkte. Aan haar ogen was te zien dat ze lekker gegeten had. Konráð glimlachte en had er spijt van dat hij de kans had laten schieten een beetje de gek met haar te steken. Hij had er de gelegenheid toe gehad.

‘Oké,’ zei hij. ‘De eerste vraag. Waarom is hij vermoord?’

‘Dat weten we niet.’

‘En hoe weet Svanhildur dat hij is omgebracht?’

‘Omdat ze pluisjes in zijn keel en luchtwegen vond,’ zei Marta. ‘En gesprongen adertjes in zijn ogen. Dat soort dingen.’

‘Wat voor pluisjes? Van zijn kussen?’

‘Ja. Svanhildur zegt dat iemand het kussen tegen zijn gezicht gedrukt heeft totdat hij stikte. Hij kon zich niet gericht verdedigen. Iemand van over de negentig. Het zal echt niet lang geduurd hebben, maar de sporen zijn er in ieder geval nog.’

‘Was die man al zo oud?’

‘Ja, om zo iemand te smoren hoefde je echt geen krachtpatser te zijn. De agenten hadden nog geen enkel vermoeden. Er lagen twee kussens: het ene onder zijn hoofd en het andere aan het voeteneinde van het bed. Hij... Het leek alsof hij in zijn slaap was overleden.’

‘Dus iemand wilde dat het er zo uitzag? Alsof hij van ouderdom was gestorven?’

‘Daar lijkt het wel op, ja.’

‘En jij hebt niet gemerkt dat je op het verkeerde been werd gezet?’ zei Konráð – hij kon het niet laten. ‘Ben je op de plaats delict geweest?’

Marta zoog lucht tussen haar tanden naar binnen.

‘De dokter die erbij was geroepen om het lichaam te onderzoeken had niks bijzonders gezien. En wij zijn geen artsen. De politie heeft nou eenmaal niet met een microscoop in zijn keel zitten koekeleeren.’

‘Maar hoe kwam Svanhildur ertoe om dat wel te doen?’

‘Waarom ga je niet gewoon met háár praten?’

‘Misschien doe ik dat wel. Wat voor man was het? Kenden jullie hem?’

‘Je bedoelt of hij een bekende van de politie was? Nee, dat was hij niet. Het was een einzelgänger, dat zei ik al. Nooit met de politie in aanraking geweest, of in elk geval de laatste tien jaar niet. Afgezien van die buurvrouw hebben we niemand kunnen vinden die hem kende.’

‘Ook geen vrienden of familie?’

‘Voor zover we weten had hij die niet. Er heeft zich niemand gemeld die naar hem vroeg. Maar dat kan nu natuurlijk veranderen. Vanavond komt het op radio en tv en morgen in de kranten. Dan zien we wel wat er gebeurt.’

‘Was er ingebroken?’

‘Er is niks wat daarop wijst. We hebben het appartement grondig uitgekamd. De technische recherche is er de hele dag bezig geweest.’

‘Heeft hij dan de dader gekend? Heeft hij de deur voor hem opengedaan? Hem binnengelaten?’

‘Zeg, ik dacht dat jij niet meer bij de politie werkte,’ zei Marta.

‘Nee,’ zei Konrád. ‘Gelukkig niet.’

Toen Konráð tegen de avond thuiskwam zette hij muziek op: IJslandse pop uit de jaren zestig. Hij trok er een fles rode wijn bij open – The Dead Arm, die vond hij lekker – en ging aan de keukentafel zitten. De keuken lag op het westen, de zachte gloed van de avondrode hemel viel naar binnen. Hij luisterde vaak naar oude popmuziek, kende alles op dit gebied. Soms kon er zomaar een nummer in zijn hoofd opkomen. Dan kwamen ook de oude herinneringen die aan zulke muziek vastzaten weer terug – heerlijk vond hij dat. Als hij de band van Ingimar Eydal de eerste maten van ‘Lente in Vagla-skógur’ hoorde spelen, brachten zijn herinneringen hem naar de zomer van 1966, toen hij dat nummer voor het eerst hoorde.

Konráðs gemijmer werd verstoord door het gerinkel van de telefoon in de huiskamer. Hij liep de keuken uit om op te nemen. Het was even over elf. Dat moest Marta zijn, een andere mogelijkheid was niet denkbaar. Ze kon op alle uren van het etmaal bellen om iets totaal onbelangrijks te vertellen, vaak alleen om een praatje te maken. Ze was eenzaam nadat haar eilandbewoonster bij haar was weggegaan.

‘Sliep je al?’ vroeg Marta. Het was niet te merken dat ze daar erg mee zat.

‘Nee.’

‘Wat ben je aan het doen?’

‘Niks. Is er nog nieuws over die zaak van je? Die ouwe man?’

‘We zijn het hele appartement door geweest, maar er was niks van belang te vinden. Hij woonde alleen en we zijn er niet achter of er nog familie van hem leeft. Er hangen in elk geval geen portretten aan de muren. En fotoalbums zijn er ook niet. Er lag een foto van een jonge man in een la bij zijn bed. Hij had wat boeken, maar verder waren er niet veel persoonlijke spullen. Een paar oude krantenknipsels over een moordzaak, dat was het enige wat we hebben gevonden. Die moet hij ontzettend lang bewaard hebben.’

‘O ja?’

‘Jawel, maar daar schieten we ook al niet veel mee op. Ik kan me tenminste niet herinneren dat ik ooit van die zaak heb gehoord. Die knipsels komen waarschijnlijk uit dezelfde krant, maar er staat nergens een datum op of iets dergelijks. Je kunt er ook niet uit opmaken of die zaak ooit is opgelost en of het Amerikaanse leger ervan op de hoogte was. Het laatste artikel gaat over een politieonderzoek dat tijden geduurd heeft, maar weinig heeft opgeleverd.’

‘Hoe kom je nou ineens op het Amerikaanse leger?’

‘Het gaat over het onderzoek naar een moord,’ zei Marta. ‘In de Tweede Wereldoorlog. Een meisje dat in 1944 achter het Nationaal Theater werd gevonden. Ze was gewurgd. 1944, was dat niet jouw geboortjaar?’

‘Klopt.’

‘Het is vreemd: de hele zaak schijnt in rook te zijn opgegaan,’ zei Marta. ‘Bij ons kan ik er niks over vinden.’

‘Een meisje dat achter het Nationaal Theater is gevonden, zei je?’

‘Ja. Hoezo?’

‘Zomaar.’

‘Ken jij die zaak soms?’

Konráð aarzelde.

‘Eh... nee, daar is me niks van bekend,’ zei hij toen.

‘Zeg, wat heb je ineens?’

‘Ik? Niks,’ zei Konráð.

‘Waarom doe je dan zo geheimzinnig?’

‘Ik ben alleen maar moe,’ zei Konráð afwezig. ‘Wie belt er nou ook zo laat? We hebben het er nog wel over.’

Hij zei Marta gedag, dronk zijn glas leeg en ging naar bed. Maar de slaap kwam niet snel. Gedachten over zijn vader en het meisje bij het Nationaal Theater hielden hem tot diep in de nacht wakker. Hij weifelde – zou hij Marta vertellen dat hij de zaak waarover ze was begonnen inderdaad kende? Het meisje was dood aangetroffen in het jaar waarin Konráð geboren werd, en in zekere zin was zijn vader erbij betrokken geweest. Maar Konráð had er niet veel zin in hem ter sprake te brengen. Zijn vader had zich een tijdlang met occulte praktijken beziggehouden, samen met een aantal helderzienden die nou niet bepaald een beste naam hadden. Op een dag

hadden de ouders van het meisje een medium in de arm genomen. Ze hadden gevraagd of hij voor hen een seance zou kunnen houden om in contact te komen met hun overleden dochter. Konráðs vader, die wel eens met dat medium samenwerkte, zou assisteren. Wat er op die seance gebeurde kwam in de kranten terecht.

Hij lag te dubben of hij met zijn verhaal naar Marta moest gaan of niet en streek zich over de linkerarm. Hij had geen volledige controle over die arm, een gebrek waarmee hij was geboren. Een probleem kon hij het nauwelijks vinden; de mensen zagen niet dat zijn linkerarm dunner was dan de rechter en dat hij in de hand niet zoveel kracht had. Konráð lag te woelen in zijn bed. Ergens vanuit het schemergebied tussen waken en dromen kwamen hem heel zacht de klanken van 'Lente in Vaglaskógur' tegemoet. Met een fijne herinnering – het gele zand van Nauthólsvík, kinderen die op het strand speelden, een kus die geurde naar bloemen – zweefde hij de ruimte van de slaap binnen.

Er ging een schok door haar heen toen ze beneden op de deur hoorde kloppen. Het was laat in de avond en ze had direct het gevoel dat dit de politie was, en dat die haar moest hebben.

Met Frank was ze over Arnarhóll gelopen, verkiild, vervuld van afschuw. Vandaar naar de Kalkofnsvegur en vervolgens in de richting van de Lækjargata. Ze hadden geprobeerd te doen alsof er niets gebeurd was. Maar steeds zag ze het meisje voor zich, liggend in die hoek achter het Nationaal Theater, en ze wist dat ze dat beeld nooit uit haar geheugen zou kunnen wissen. Ze begreep Franks reactie niet en was verbaasd dat hij zo halsoverkop was gevlucht. Kennelijk hoefde hij er geen moment over na te denken: wegwezen. Zij had veel liever de politie ingeschakeld. Toen ze ter hoogte van de Hverfisgata eindelijk wat langzamer gingen lopen, had hij geprobeerd haar uit te leggen hoe hij het zag. Dit was hun *business* niet. Dat meisje was dood, ze konden haar toch niet meer helpen. Ze zou gauw genoeg door iemand anders gevonden worden – einde verhaal.

Voorbijgangers haastten zich in de koude wind naar de bioscoop, naar het café of naar een visite. Militairen in jeeps reden door de Lækjargata naar de Bankastræti. Hij vond het beter dat ze elkaar vanaf nu even niet zouden zien. Na een dag of wat konden ze elkaar wel weer ontmoeten, op de plek waar ze gewoonlijk afspraken, achter de Domkerk. Dan zou het allemaal achter de rug zijn. Hij kuste haar bij wijze van afscheid en ze ging haastig door het centrum naar huis.

Ze wist dat ze er verkeerd aan hadden gedaan zo bij dat meisje weg te lopen, maar het had voor haar ook een gunstige kant. Misschien had haar vriend al met al toch verstandig gehandeld. Het zou niet leuk zijn aan de politie of aan anderen te moeten uitleggen wat ze daar met Frank achter de schouwburg deed, wat ze samen met een Amerikaanse militair op die plek te zoeken had. En stel dat haar vader het hoorde – hij zou uit zijn vel springen.

Weer werd er op de deur geklopt, nu nadrukkelijker. Haar ouders waren al naar bed en haar twee jongere broertjes sliepen inmiddels. Zij kon na wat er die avond was gebeurd echt niet slapen. Ze was thuisgekomen, naar haar kamer gegaan en in bed gekropen, alles zo onopvallend mogelijk. Ze had geprobeerd een romannetje te lezen, maar haar gedachten waren bij het meisje achter de schouwburg, en bij Frank.

Dat stomme kind, dacht ze, alsof al haar problemen aan dat arme meisje te wijten waren.

Ze hoorde dat haar vader was opgestaan en de trap af liep. Elke tree kraakte. Ze drukte haar oor tegen de slaapkamerdeur en probeerde op te vangen wat er aan de hand was. Misschien was het geen politie, was het iemand anders.

Maar dat was valse hoop. Weer ging er een schok door haar heen: haar vader riep haar. Ze week achteruit, de slaapkamer in.

‘Ingiborg!’ hoorde ze hem voor de tweede keer roepen. En toen voor de derde keer, en telkens als hij haar naam riep klonk hij ongeduldiger.

De deur ging open en haar moeder stak haar hoofd naar binnen.

‘Zeg, hoor je niet dat je vader je roept? De politie wil je spreken. Wat heb je uitgevoerd?’

‘Niks,’ zei ze, maar ze wist dat het niet bepaald overtuigend klonk.

‘Naar beneden,’ gebood haar moeder. ‘Toe, schiet op! Is me dat een gedoe.’

Ze liep achter haar moeder aan de overloop op en stapte een paar treden naar beneden. Ze zag twee mannen bij haar vader in de hal staan. Ze keken omhoog naar de trap.

‘Zo, daar ben je dan,’ zei haar vader. Hij klonk onzeker. ‘Hier zijn een paar mensen van de politie...’

Hij richtte zich tot de ene bezoeker.

‘Neem me niet kwalijk, hoe was de naam ook alweer?’

‘Flóvent,’ zei deze. ‘En dit is Thorson,’ voegde hij eraan toe, terwijl hij naar zijn metgezel wees. ‘Hij is van de Amerikaanse militaire politie; administratief valt hij onder het Canadese leger. Maar zijn IJslands is beter dan dat van mij.’